

Plenaire 38

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

25 maart 2009

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	1
BERICHTEN VAN VERHINDERING	1
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	1
ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen (Opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen) – 1885 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 7 Algemene bespreking	1
MOTIE VAN ORDE Opheldering over de stand van zaken	5
ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen (Opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen) – 1885 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 7 Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>) Artikelsgewijze bespreking	5 9
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Johan Sauwens, Ludo Sannen en Patrick Lachaert houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning – 1893 (2008-2009) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	9 14
MOTIE VAN ORDE Voorstel tot verwijzing naar de commissie	14 14
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Eloi Glorieux, mevrouw Monica Van Kerrebroeck en de heren Hans Schoofs, Robert Voorhamme, Jan Peumans en Rudi Daems betreffende de lancering van een Vlaams Actieplan Nanotechnologie met inschatting van de risico's voor mens en milieu – 1379 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	16
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	17

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten

– *De vergadering wordt geopend om 10.07 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er berichten van verhindering zijn ingekomen van de volgende leden:

Thieu Boutsen, Marijke Dillen, Marie-Rose Morel: gezondheidsredenen;

Kurt De Loor, Jaak Gabriels, Paul Wille: buitenslands;

Carl Decaluwe, Ward Kennes, Marcel Logist: ambtsverplichtingen;

Herman De Reuse, Sabine Poleyn: familieverplichtingen.

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 60/23*)

ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen – 1885 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 7

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen, waarvan het opschrift door de commissie is gewijzigd met een spellingcorrectie in het woord “co-existentie”.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Callens, verslaggever, heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, minister-president

Peeters schetste de context van het ontwerp van decreet. Het uitgangspunt is de Europese richtlijn 2001/18, die werd goedgekeurd door het Europees Parlement, over de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen (ggo's). De federale overheid heeft die richtlijn bij koninklijk besluit van 21 februari 2005 in nationale regelgeving omgezet. Essentieel in de richtlijn is dat de uitgewerkte regelgeving helemaal moet worden gevolgd, voordat de Europese Unie de introductie van een bepaald ggo-ras toelaat.

De Vlaamse Regering wil de keuzevrijheid van de landbouwers garanderen om al dan niet ggo-vrij te telen. Daarom heeft ze beslist een co-existentieregeling op te stellen. Dit ontwerp van decreet bevat twee belangrijke onderdelen. Ten eerste schept het een kader waarin de Vlaamse Regering teeltvoorwaarden kan opleggen. Dit gebeurt bij besluit van de Vlaamse Regering en op basis van wetenschappelijk advies, wat de minister-president als een zeer belangrijk element aanstipt. Ten tweede voorziet het ontwerp van decreet in een schadevergoedingsfonds, voor het geval ondanks alle voorzorgsmaatregelen toch contaminatie zou ontstaan.

De heer Sintobin dringt erop aan om de juiste discussie te voeren, niet over de ggo's als dusdanig, maar over hun co-existentie met conventionele en biologische gewassen. Uit de hoorzitting leidt hij af dat over de ggo-teelt zelf nog onenigheid bestaat, zowel in de wetenschappelijke wereld als in de landbouwsector. De heer Sintobin besluit dat het met de huidige gegevens nog niet mogelijk is een duidelijk standpunt te bepalen en kondigt aan dat het Vlaams Belang zich bij de indicatieve stemming in de subcommissie zal onthouden.

De heer Bart Martens stelt dat het geen optie is om helemaal geen co-existentiedecreet tot stand te brengen, aangezien de Europese regelgeving er in dat geval toe leidt dat alle door Europa toegestane ggo-gewassen zonder enige beperking kunnen worden geteeld. Ook een algemeen verbod is gezien de Europese beslissingen onmogelijk. Het komt er nu op aan om voorwaarden op te leggen die streng genoeg zijn om kruisbestuiving en vermenging van niet-ggo-gewassen met ggo-gewassen uit te sluiten.

Mevrouw Dua beaamt dat de beslissing om ggo-teelt toe te laten, op Europees niveau is genomen. Ze vraagt zich af hoeveel producenten echt ggo-teelt willen. Toen ze dat aan de landbouworganisaties vroeg, hebben die de vraag ontweken omdat de meeste landbouwers weinig voelen voor ggo-teelt. Er zijn nu eenmaal risico's verbonden aan genetisch gemodificeerde gewassen, stelt mevrouw Dua. Op het vlak van de volksgezondheid wijzen verschillende onderzoeken op mogelijke vruchtbaarheidsproblemen, allergieën enzovoort. Mevrouw Dua vindt dat het voorzorgsprincipe, dat de Vlaamse Regering op andere gebieden zo hoog in het vaandel voert, ook hier van toepassing moet zijn.

Op milieugebied kan het hele ecosysteem worden verstoord door de kruisbestuiving. Niet alleen in de landbouw, maar ook in de natuur kan dit gevolgen hebben.

Ten derde, aldus mevrouw Dua, zijn er economische problemen. De biosector voelt zich terecht erg bedreigd. Ook conventionele landbouwers die bewust niet voor ggo-teelt kiezen, lopen gevaar. Op Europees vlak bestaat nu een procedure om de bevoegde overheidsinstanties, maar ook alle andere belanghebbenden, persoonlijk op de hoogte brengen. Open Vld vindt het logischer dat de bevoegde overheid dit na de melding zelf zou doen. De mogelijkheden om bezwaren in te dienen, zijn bovendien erg ruim en kunnen tot een tijdrovende beoordelingsprocedure leiden. Dat kan een ernstige belemmering vormen voor een initiatief tot ggo-teelt.

Mijnheer de minister-president, het gaat vooral over het feit dat Open Vld zich zorgen maakt over de administratieve verplichtingen die in het ontwerp staan in verband met het melden van ggo-teelten. Open Vld is er veeleer voorstander van dat de landbouwers die melding alleen maar moeten doen aan de overheid. Daarna moet de overheid zorgen voor mogelijke meldingen aan burens of andere personen die er belang bij hebben.

Open Vld heeft ook problemen met de betalingen die de ggo-telers zouden moeten doen aan een fonds, dat zou moeten dienen om mogelijke schade te vergoeden die werd berokkend door die teelten aan naburige teelten. Open Vld vindt dat dat fonds niet gespijsd moet worden, en zeker niet in hoge mate, door de landbouwers. Het zou misschien interessanter zijn om te onderzoeken of de Vlaamse Regering zelf kan instaan voor een bepaald fonds. Een van de landbouworganisaties heeft voorgesteld om na te gaan of er een verzekering kan worden afgesloten bij een verzekeringsmaatschappij om zo het risico te dekken.

Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, ondanks mijn bedenkingen, vooral in verband met de te strenge schadebepalingen, en op voorwaarde van een duidelijke administratieve eenvoud, betuigt Open Vld haar steun aan het ontwerp van decreet. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Sintobin, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, dit ontwerp van decreet is in het lang en het breed besproken in de commissie. Er werden een aantal niet-onbelangrijke hoorzittingen aan gewijd. Dat ontslaat mij van de plicht om de techniciteit van het hele ontwerp hier opnieuw uit te leggen. Ik zal me dus beperken tot een aantal veeleer

politieke overwegingen, die waarschijnlijk bij elke fractie en bij elk individueel parlementslid aan de orde zijn.

Zijn wij tegen of voor ggo's? Daarover gaat de discussie niet. Ikzelf sta er een beetje huiverachtig tegenover. Maar dat terzijde. De discussie gaat ook niet over de vraag of we ze al dan niet zullen toelaten. Aan de ene kant zetten directieven vanuit Europa ons ertoe aan om ze willens nillens toe te laten. Aan de andere kant zijn er de feiten van de dag: er zijn al ggo's op de markt; Europa en dus, per definitie, ook Vlaanderen hebben er al mee te maken. Ook die discussie voeren heeft nog maar weinig zin.

We worden vandaag geconfronteerd met een kaderdecreet dat ertoe moet leiden dat het al dan niet toelaten van de ggo's en het samenleven van deze ggo's met de traditionele gewassen op een min of meer ordentelijke manier zou gebeuren. Ik treed mevrouw Dua bij waar zij in de commissie stelt dat het de taak is van de Vlaamse overheid en van elke overheid om het voorzorgsprincipe hoog in het vaandel te voeren en ook te hanteren. Wij moeten ons de vraag stellen of de Vlaamse overheid door middel van dit decreet het voorzorgsprincipe voldoende hanteert. Wij hebben daar onze vragen en onze twijfels bij. Als dit parlement dit vanavond goedkeurt, geeft het te veel carte blanche aan de Vlaamse Regering en aan de Vlaamse minister van Landbouw en aan de Vlaamse minister-president. Niet dat wij hem niet vertrouwen, maar desalniettemin. Wij draaien al lang genoeg mee in dit vak, mijnheer de minister-president, en kennen het politieke bedrijf dus al een beetje. Zekerheden inbouwen, zelfs in een kaderdecreet, kan nooit kwaad. Ik vind dat er in dit decreet te weinig zekerheden zijn ingebouwd. Daarom hebben wij een aantal amendementen van mevrouw Dua in de commissie gesteund.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer Wymeersch, u bent nogal sibillijns in uw uitleg.

De heer Frans Wymeersch: Dat heb ik van u geleerd, mijnheer De Meyer.

De heer Jos De Meyer: Ik zou graag van u vernemen hoe u zult stemmen: voor, tegen of onthouding? Ik zal u zeggen waarom ik u die vraag stel. Ik citeer wat u aan de landbouwers schrijft: "Genetisch gemanipuleerde organismen: gevaar of concurrentievervalsing? Europa voert op dit ogenblik onder druk van een aantal lidstaten en organisaties een heel stringent beleid inzake de erkenning van ggo-gewassen: zowel voor het uitzaaien van deze gewassen binnen Europa als voor de import van deze gewassen als grondstofvoeders. Op die manier dreigt Europa zich te isoleren en groeit het gevaar op concurrentievervalsing."

En zo gaat u verder. Ik hoef u niet te vertellen welk verwachtingspatroon u hier bij de landbouwers creëert. Met betrekking tot uw stemgedrag komt dit toch wel uitermate verwarrend over, mijnheer Wymeersch. Of vergis ik mij?

De heer Frans Wymeersch: Mijnheer De Meyer, indien u zou hebben gewacht tot het eind van mijn tussenkomst, dan zou u geen reden meer hebben gehad om mij te citeren. U hebt van deze gelegenheid gebruik gemaakt om dat te doen. Ik weet dat u op hete kolen zit, maar troost u: ik zal u straks – tussen aanhalingstekens – ‘bevredigen’.

Mijnheer De Meyer, het is inderdaad zo dat wij op dit ogenblik worden geconfronteerd met het feit dat de ggo's er zijn. Of we dat nu graag hebben of niet, wij moeten daarmee leren leven. Ik heb daar al in mijn inleiding op gewezen. Er is inderdaad de vrees voor de concurrentievervalsing. Het is een strijd tussen de economieën. Wij moeten het economische belang afwegen tegen het milieubelang.

Ik wil nog iets in verband met de rol van de Europese Commissie benadrukken. Een aantal mensen zullen zich nog herinneren dat we ons in tempore non suspecto, ten tijde van de behandeling van het eerste Mestactieplan in het Vlaams Parlement, steeds hebben verzet tegen het feit dat een decreet betreffende het leefmilieu een ernstige impact op de economische activiteiten in een sector kan hebben. Nu worden we geconfronteerd met een ontwerp van decreet betreffende economische activiteiten dat ontegensprekelijk een effect heeft op het leefmilieu en op de volksgezondheid. We hebben ons destijds tegen deze anomalie verzet. Nu hebben we onze twijfels.

Een lidstaat van de Europese Unie kan Europese regelgeving verstrengen, maar niet versoepelen. Wat het leefmilieu betreft, kunnen we strengere maatregelen nemen. We kunnen echter geen bijkomende economische maatregelen nemen. Daar moeten we afblijven. Ik vraag me af waar we mee bezig zijn. Dit versterkt ons euroscepticisme. Commissievoorzitter Barroso, een windhaan bij uitstek, en zijn kliek zouden eens ernstig moeten nadenken over de manier waarop ze politiek bedrijven.

Het gaat hier om een economisch gegeven. Onze landbouwers moeten daarmee kunnen omgaan. Indien we nu zeggen dat er stricto sensu geen ggo's mogen worden gebruikt, ijveren we in theorie voor een ideaalbeeld. Heel wat landbouwers, vooral traditionele landbouwers, biologische landbouwers en familiale en kleine bedrijven zijn hier nog steeds voorstander van. Hoewel ik me er hier niet over durf uit te spreken, is het overgrote deel van onze Vlaamse landbouwers hoogstwaarschijnlijk van mening dat de ggo's er zijn en dat we de concurrentie moeten kunnen aangaan. We moeten dit dan ook in goede banen leiden.

Dit brengt me terug bij mijn uitgangspunt. Het voorliggend ontwerp van decreet laat te veel open. Mevrouw

Dua en anderen hebben in de commissie geprobeerd meer duidelijkheid in dit ontwerp te brengen. Ze hebben naar een betere aflijning in het ontwerp gestreefd. Om een of andere reden, die straks misschien door andere sprekers zal worden verduidelijkt, is dit blijkbaar niet mogelijk.

De heer De Meyer heeft net gevraagd wat ons stemgedrag zal zijn. Het is in feite eenvoudig. Wie de hoorzittingen heeft bijgewoond, heeft gehoord dat de landbouworganisaties twijfels hebben. Angst is een overdreven omschrijving. Ze hebben twijfels bij de effecten op lange termijn met betrekking tot het leefmilieu en de volksgezondheid. Tegelijkertijd worden ze met een concurrentiestrijd geconfronteerd. De Vlaamse landbouwsector heeft het momenteel niet gemakkelijk. Dit is een understatement. We komen hier deze namiddag nog op terug. Onze landbouwers moeten de concurrentie aangaan met binnenlandse concurrenten die wel ggo's gebruiken en zeker ook met concurrenten van buiten Europa. De individuele landbouwers en de landbouworganisaties moeten op die twee benen dansen. Ze zijn geen vurige minnaars van ggo's. Ze willen ggo's aanwenden om een betere toekomst voor hun sector en voor hun eigen bedrijf uit te bouwen.

Wij zijn het hiermee eens. We zijn geen vurige minnaars van ggo's. We willen dit accepteren. Dit ontwerp van decreet laat te veel zaken open en geeft de Vlaamse Regering te veel carte blanche. Omwille van de Europese betutteling mogen we op sommige vlakken geen en op andere vlakken wel beslissingen nemen. Om die twee fundamentele redenen, die niets met twijfels of met dansen op een slappe koord te maken hebben, zullen we ons bij de stemming over dit ontwerp van decreet onthouden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de minister, mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik wil mijn dank betuigen aan de heer Callens voor het geleverde verslag.

Door de vorige spreker is al gezegd dat de inhoud van dit ontwerp van decreet niet gaat over het al of niet opportuun zijn van het toelaten van ggo-teelten en ggo-producten op onze markt. Deze discussie kunnen of mogen wij, spijtig genoeg, niet meer voeren. Europa voert deze discussie voor ons. Europa heeft een vrij uitgebreide erkenningsprocedure gemaakt op basis waarvan nieuwe ggo-gewassen en ggo-teelten op onze markten kunnen worden toegelaten, na een uitgebreide screening van de gevolgen ervan op de volksgezondheid en de biodiversiteit. Pas als Europa van mening is dat die gevolgen beperkt zijn en dat de maatschappelijke baten van de producten en de teelten relevant zijn, zet het het licht op groen voor het toelaten van die gewassen en producten op onze eengemaakte Europese markt.

De nut-noodzaakdiscussie van ggo's, de afweging van de maatschappelijke baten versus de maatschappelijke risico's, is hier niet aan de orde. Die discussie is trouwens nog altijd bezig. Zelfs in de hoogste organen, in de Verenigde Naties en in het Wereldvoedselagentschap, zijn de meningen daarover, om het zacht uit te drukken, verdeeld. In een aantal strategieën die het Wereldvoedselagentschap heeft uitgetekend om de negen miljard toekomstige wereldburgers te kunnen voeden, komen ggo's in sommige scenario's wel voor en in andere niet. Ik merk gewoon op dat dit debat vandaag niet is afgelopen.

Als Vlaams Gewest zijn wij wel bevoegd voor het vastleggen van teeltvoorwaarden en het regelen van een systeem van economische schadevergoeding bij het telen van de door Europa toegestane ggo-gewassen op de Vlaamse akkers. Die kans moeten we aangrijpen omdat ik van oordeel ben dat niets doen, geen optie is. Als we geen Co-existentiedecreet maken, dan betekent dit dat de gewassen die Europa toestaat, onbeperkt en zonder voorwaarden op onze akkers kunnen worden ingezaaid, met alle gevolgen vandien. Economische gevolgen voor landbouwers die niet-ggo-gewassen telen en door contaminatie van de ggo-telers hun oogsten niet meer of tegen een veel lagere prijs kunnen afzetten. Gevolgen ook voor imkers enzovoort.

Ik denk dat we geen keuze hebben en dat we deze kans moeten grijpen om een co-existentieregeling uit te tekenen.

Voor ons zijn bij het vastleggen van de teeltvoorwaarden en het opzetten van een systeem van economische schaderegeling twee principes cruciaal. Het eerste principe is het recht op een ggo-vrije teelt en op ggo-vrije consumptie. De teeltvoorwaarden moeten voldoende streng en voldoende rigoureuus zijn om besmetting absoluut te voorkomen. In die weinige gevallen dat er toch besmetting is en dat niet-ggo-gewassen besmet zijn met producten van transgene producenten, moet er een effectieve schaderegeling zijn.

Het tweede principe is dat de verstuiver betaalt. Niet de belastingbetaler moet opdraaien voor de economische schade van biologische producenten of van producenten die geen ggo-gewassen willen, maar de producenten van ggo-teelten zelf moeten betalen via een verplichte bijdrage aan een schadefonds voor de economische schade bij hun collega-landbouwers.

De vraag is natuurlijk in hoeverre aan die twee principes – het recht op ggo-vrije teelt en consumptie en het principe de verstuiver betaalt – wordt beantwoord in dit decreet.

Wat het eerste betreft, stel ik vast dat veel uiteraard is doorgeschoven naar de uitvoeringsbesluiten. In de uitvoeringsbesluiten zullen teeltvoorwaarden moeten worden opgenomen, kan men al dan niet bijkomende regels treffen en kan men bijkomende voorwaarden stellen aan

loonwerkers, die toch een heel belangrijke schakel vormen in onze voedselketen en dus ook een belangrijke bron van besmetting en contaminatie kunnen vormen.

In de uitvoeringsbesluiten zal een combinatie gemaakt moeten worden met de strenge isolatieafstanden en eventuele andere flankerende maatregelen om besmetting absoluut te voorkomen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het plaatsen van landschapselementen en buffers tussen ggo-velden en andere velden.

In de teeltvoorwaarden kan ook de schade geregeld worden die derden lijden. Dan denk ik niet aan de professionele landbouwer, maar bijvoorbeeld aan de imkers. We hebben het in dit decreet wel degelijk mogelijk gemaakt dat imkers beschouwd kunnen worden als schadelijders en dus moeten kunnen rekenen op tussenkomsten van het schadefonds. Wij rekenen erop, mijnheer de minister, dat van die mogelijkheid ook effectief gebruik gemaakt zal worden.

De mate waarin wordt beantwoord aan het principe de verstuiver betaalt, hangt van verschillende zaken af. We stellen vast dat men enkel de economische schade kan vergoeden. De schade aan biodiversiteit en de natuur valt buiten de scope van dit decreet. Europa heeft ons dat ook zo opgelegd.

Dat neemt niet weg, mijnheer de minister, dat we, onzes inziens, wel de mogelijkheid hebben om via het Milieuschadedecreet een extra regeling uit te werken voor het vergoeden van schade aan natuur, habitats, soorten en onze biodiversiteit. Wij vinden dat de Vlaamse Regering die mogelijkheid ook zeer grondig moet verkennen en, indien mogelijk, ook moet bewandelen.

Conclusie: dit is een decreet dat ons met gemengde gevoelend opzadelt. De feitelijke discussie kunnen we binnen de scope van dit decreet niet aangaan. Het wordt aan de uitvoeringsbesluiten overgelaten in welke mate effectief een regeling tot stand kan komen om schade bij niet-ggo-gewassen zo veel mogelijk te voorkomen en het principe de verstuiver betaalt effectief toe te passen.

Mijnheer de minister, we zullen dit ontwerp van decreet uiteraard goedkeuren, omdat het een stap is in de goede richting. Niets doen, is geen optie. Maar dat neemt niet weg dat we vrij spoedig zicht moeten krijgen op de uitvoeringsbesluiten en die ook grondig wetenschappelijk moeten onderbouwen. Vandaar ook het amendement dat mevrouw Rombouts, mijnheer Callens en ikzelf in de subcommissie hebben ingediend en dat daar ook is goedgekeurd. Daarin staat dat bij er de opmaak van de uitvoeringsbesluiten adviezen moeten komen, onder andere van de Minaraad, de SERV en de strategische adviesraad land- en tuinbouw. In die adviesraden zitten ook vertegenwoordigers van de

wetenschappelijke wereld. In de Minaraad, bijvoorbeeld, zitten vertegenwoordigers van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid. We hopen dat via die weg de verschillende besluiten die genomen moeten worden, wetenschappelijk grondig kunnen worden onderbouwd.

Maar hoe dan ook denken wij dat het nodig zal zijn om binnen enkele jaren een grondige evaluatie te maken van de uitvoering die gegeven zal worden aan dit decreet, om te kijken of de bijdrageregeling aan het schadefonds toereikend is om alle schade te kunnen afdekken en of de teeltvoorwaarden die we hebben ingevoerd, voldoende stringent zijn om besmettingen van niet-ggo-teelten door ggo-gewassen te voorkomen. Desgevallend zal, op basis van de evaluatie, de zaak ook moeten worden aangescherpt.

Als blijkt dat er veel meer contaminatie is dan we nu voorzien, kunnen we twee dingen doen. Dan kunnen we de verplichte bijdrage opvoeren, om ervoor te zorgen dat alle economische schade ook effectief gecompenseerd gaat worden, maar kunnen we ook de teeltvoorwaarden aanscherpen. Ik denk dat dan veeleer die weg bewandeld moet worden, omdat ook hier voorkomen nog altijd beter is dan genezen.

In elk geval zal onze fractie dit goedkeuren, weliswaar met gemengde gevoelens, en ze kijkt uit naar de uitvoering die zal worden gegeven aan dit kaderdecreet. We leggen een zeer grote verantwoordelijkheid bij de Vlaamse Regering. We delegeren zeer veel aan de Vlaamse Regering. Ik denk dat de minister-president dat goed beseft. Nagenoeg alle teeltvoorwaarden worden doorgeschoven naar de Vlaamse Regering. We hopen dat de Vlaamse Regering ons vertrouwen in dezen niet beschaamt en dat ze er wel degelijk in zal slagen om vrij spoedig met effectieve daadkrachtige uitvoeringsbesluiten op de proppen te komen. *(Applaus bij de meerderheid)*

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Wymeersch bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch: Mevrouw de voorzitter, ik vind het jammer dat op het ogenblik dat dit ontwerp van decreet wordt besproken in de plenaire zitting, de moedercommissie waar dit ontwerp is gepasseerd een commissievergadering organiseert. U zult me straks moeten verontschuldigen, niet omdat ik geen respect heb voor

de plenaire vergadering, voor u, of voor de minister-president, maar omdat de voorzitter van de commissie Leefmilieu mij heeft gevraagd om de commissie deze ochtend voor te zitten. Ik vind dat dit in de toekomst moet worden vermeden.

De voorzitter: Mijnheer Wymeersch, er zijn nog mensen in uw geval, maar de afspraak is gemaakt in het Bureau. Dan moet u dat ook bij uw Bureauleden even aanklagen.

De heer Frans Wymeersch: Dat zal ik zeker doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

– 1885 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 7

Algemene bespreking *(Voortzetting)*

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mevrouw de voorzitter, ook ik word in de commissie verwacht en zal om die reden mijn uiteenzetting beperkt houden. Ik kan me overigens ook voor een groot stuk aansluiten bij de uiteenzetting van de heer Martens en wil niet in herhaling vallen.

Ook wij hebben diezelfde gemengde gevoelens waarover de heer Martens het net had. Genetisch gewijzigde organismen zullen hoe langer hoe meer deel uitmaken van onze leefwereld, of we dat nu graag hebben of niet. De technologie zal zich steeds verder blijven ontwikkelen en het aanbod aan genetische variëteiten zal dan ook systematisch blijven groeien. Niemand voelt zich daar uiteraard gemakkelijk bij. Het blijft het manipuleren door de mens van de natuur, het sturen door de mens van de natuur. Het is een beetje God spelen, en daar past alleen nederigheid en uiterste voorzichtigheid bij. Het is een evolutie waar we niet naast kunnen, en zoals heel vaak het geval is, houdt die evolutie naast heel wat kansen, dat moeten we durven erkennen, ook heel wat bedreigingen in.

Een mogelijke bedreiging is de ongecontroleerde verspreiding van ggo's in de productie van ons voedsel, waardoor het op termijn onmogelijk zou worden voor de consument om te kiezen voor een ggo-vrij alternatief. Er is misschien ook de bedreiging voor het broze ecologische evenwicht. Net om die reden is het uitbouwen van een degelijke regeling nodig, dat beseffen we allemaal, waarbij de teelt van genetisch gewijzigde gewassen

kan bestaan naast conventionele teelten en biologische teelten.

In het voorliggende ontwerp worden belangrijke instrumenten geïntroduceerd om de verschillende soorten teelten te vrijwaren van besmetting en op die manier de keuzevrijheid van de consument te garanderen. Aan de andere kant is het werk natuurlijk verre van af: de belangrijkste elementen om deze instrumenten in de praktijk te laten werken, moeten immers nog worden vastgelegd.

In de eerste plaats gaat het over de noodzakelijke meldings- en isolatieafstanden die per gewas door de Vlaamse Regering moeten worden vastgelegd. Daarmee staat of valt de hele regeling. Voldoende ruime isolatieafstanden moeten ervoor zorgen dat schade door ggo's uitzonderlijk zal zijn. We willen er daarom nogmaals ten zeerste op aandringen dat die afstanden voldoende wetenschappelijk worden onderbouwd.

Een tweede belangrijk aspect waarop ik nog even wil terugkomen, is de situatie van de imkers. Het ontwerp van decreet voorziet dan wel in de mogelijkheid om hen te gaan betrekken als de aard van de gewassen dat vraagt, maar de uitwerking daarvan moet ook nog gebeuren. Daarbij zijn uiteraard de afstanden waarbinnen imkers moeten worden betrokken, van groot belang, zeker aangezien de afstanden waarbinnen bij hun stuifmeel verzamelen van een totaal andere orde zijn dan bij verspreiding door de wind. Ik wil er de aandacht op vestigen dat het daarbij niet alleen van belang is rekening te houden met ggo-besmetting van de honing, maar eveneens om ook de effecten van dat ggo-stuifmeel op de bijenpopulatie zelf mee in rekening te brengen. Ik weet dat ik enigszins in herhaling val. Ik heb daar in de commissie ook op aangedrongen. Ik vind dat echter belangrijk genoeg. Zoals we weten, is die bijenpopulatie immers in gevaar. We hebben in het Vlaams Parlement een voorstel van resolutie goedgekeurd. Ik wil nogmaals de bekommernis die we in de commissie hebben geuit, herhalen.

Ik besluit. Die beide elementen maken dat het vastleggen van de sluitstukken van de co-existentieregeling een erg belangrijke opdracht zal zijn. Om die reden vraag ik de Vlaamse Regering dan ook om die elementen met de nodige voorzorgen en zorgvuldigheid in te vullen en die aandachtspunten zeker mee in overweging te nemen. Ook de evaluatie achteraf zal een belangrijke rol spelen. Mijnheer de minister-president, als rekening wordt gehouden met die zorg, wil de N-VA-fractie dit ontwerp van decreet zeker goedkeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, mijn geweten zegt me dat het mijn plicht is om, wat mijn inleiding betreft, ook mevrouw Rombouts te vermelden. Dat was ik vergeten. Dat is belangrijk: mevrouw Rombouts is

hier immers niet en ik wil vermijden dat ze naderhand zou zeggen dat ik haar niet heb vermeld.

Mevrouw Rombouts heeft in de commissie dit ontwerp van decreet een delicate evenwichtsoefening genoemd. Ze stelde: "In tegenstelling tot sommige beweringen op de hoorzitting, komt het er nu echter niet op aan om te bepalen welke ggo-teelten of -gewassen kunnen worden toegestaan." Ze vroeg om goed na te gaan hoe verdere besmetting en economische schade kunnen worden voorkomen. In dat verband noemde ze het ontwerp van Co-existentiedecreet cruciaal. Het moet een werkbaar instrument zijn. De regelgeving mag niet te rigide zijn en moet de landbouwers een haalbare werkbasis aanreiken.

Daarmee meen ik mijn plicht te hebben vervuld, mevrouw de voorzitter. *(Applaus)*

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, deze aanvulling van het verslag maakt een verdere tussenkomst van de CD&V-fractie in de plenaire vergadering overbodig.

De heer Frans Wymeersch: Mevrouw de voorzitter, ik stel vast dat CD&V altijd kritiek heeft op anderen, maar zelf geen mening heeft.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, dit ontwerp van decreet regelt inderdaad maar een heel specifiek aspect van de genetisch gemodificeerde teelten, namelijk de vraag hoe we de ggo-teelt naast de conventionele en de biologische teelt kunnen laten bestaan, en hoe we ervoor kunnen zorgen dat de besmetting, ook van ons voedsel, tot een minimum wordt beperkt.

Het valt me op dat iedereen zeer terughoudend is om over de kern van de zaak te spreken. Ook in de commissie was dat bijna een taboe. Ik heb hier vooral gehoord dat leden gemengde gevoelens hebben bij ggo's. Dat betekent eigenlijk dat iedereen weet dat we met vuur aan het spelen zijn. Ons voedsel komt daardoor ook in gevaar. Toch proberen we een regeling uit te werken. Het valt me daarbij op, en dat is meteen een van mijn belangrijkste kritiekpunten, dat deze regering ingaat op de vragen van de grote multinationals, die eigenlijk vooral baat hebben bij die ggo-teelten.

Voor alle duidelijkheid, ik wil wel terugkomen op de algemene context van dit dossier. Iedereen weet dat we absoluut geen voorstanders zijn van het toelaten van genetisch gemodificeerde gewassen, omdat er inderdaad te grote risico's aan verbonden zijn, op allerlei vlakken.

Ik wil ze hier toch nog kort herhalen, omdat ik ze ontzettend belangrijk vind. Eerst en vooral is er de volksgezondheid. Er zijn genoeg onderzoeken die uitwijzen

dat het gebruik van ggo-teelten inderdaad schadelijke effecten kan hebben op de mens, zowel op het vlak van de vruchtbaarheid, van allergieën, als van andere aspecten. Dit is niet onbelangrijk.

Op het vlak van het milieu is het bekend dat kruisbestuiving met ggo's aanleiding kan geven tot echte verstoring van ecosystemen en van natuurlijke organismen.

Op economisch vlak, en daarover gaat het hier toch ook heel bepaald, is het duidelijk dat het samengaan van ggo-gewassen met bijvoorbeeld biologische gewassen enorme risico's en kosten met zich meebrengt voor de biologische bedrijven, omdat er in hun lastenboeken heel strenge voorwaarden staan inzake sporen van ggo-gewassen.

De teelt en de verspreiding van ggo-gewassen over heel de wereld is in handen van een beperkt aantal grote multinationals en iedereen weet dat de wereldwijde verspreiding van ggo-teelten uiteindelijk zal leiden tot het einde, tot de doodsteek van de onafhankelijke familiale landbouw, zeker in derdewereldlanden.

Ten slotte wil ik er nog op wijzen dat de consument absoluut geen vragende partij is om genetisch gemodificeerd voedsel op zijn bord te krijgen. Het is niet verwonderlijk dat alles op de Europese ministerraden heel stroef verloopt. Er zijn nog landen die een verbod op ggo-teelten invoeren, want de meeste landbouwministers hebben geen zin om hun kiezers tegen de haren in te strijken. Dit bewijst, mijnheer de minister-president, dat er nog ministers van Landbouw zijn die echt gaan voor de consumenten en niet voor de multinationals.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw Dua, ik dring er toch op aan dat u dit debat, dat een heel ernstig debat is, niet op een populistische wijze voert, want dat doet u.

Mevrouw Vera Dua: Is Oostenrijk populistisch? Oostenrijk heeft een algemeen verbod.

Minister-president Kris Peeters: Het is een debat – uw collega's hebben daar terecht op gewezen – dat op Europees niveau werd gevoerd en verder zal worden gevoerd. Uw conclusie is dus dat Europa eigenlijk naar de pijpen van de multinationals danst. Ik neem daarvan akte. Ik ga ervan uit dat de groene beweging op Europees niveau daar ook de consequenties van draagt.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de minister-president, ik ben verbaasd dat u dit niet weet: de groenen zijn in het Europees Parlement altijd al grote tegenstanders geweest van ggo-gewassen. Bovendien kiezen Oostenrijk en Hongarije, en in een bepaalde mate ook Frankrijk, er heel expliciet voor om geen ggo-gewassen in hun land

toe te laten. Als dit ook al populistisch is, bevind ik me eigenlijk wel in interessant gezelschap.

Als het nog niet duidelijk zou zijn: wij zijn tegen het gebruik van ggo's omwille van al deze redenen. Ik wil nog eens aanhalen, mijnheer de minister-president, dat een groot aantal regio's in Europa zichzelf als ggo-vrije zone verklaard hebben. Ze hebben het charter van Firenze ondertekend. Wallonië heeft dat trouwens ook gedaan – er is op dit vlak een duidelijk meningsverschil tussen Wallonië en Vlaanderen – en dit is perfect mogelijk. Europa laat dit ook toe: het komt er op aan om door middel van een Co-existentiedecreet de regels zodanig streng te maken dat de regio de facto ggo-vrij is.

Ik heb trouwens gisteren de tekst gelezen die verschenen is bij VILT. Daarin worden een aantal tipjes van de sluier gelicht van het grote geheim van de uitvoeringsbesluiten, en daaruit blijkt dat Vlaanderen er wel degelijk voor kiest om het hier allemaal vrij gemakkelijk te laten verlopen. Zowel in Wallonië als in Luxemburg zal men 600 meter nemen als isolatieafstand voor maïs, terwijl Vlaanderen – toch volgens dat artikel – zal kiezen voor 50 meter. Dat is natuurlijk een heel groot verschil. Het gevolg zal zijn dat in Wallonië ggo-maïs bijna geen kans zal maken terwijl men er in Vlaanderen wel voor zal gaan. Het is dus zo dat een regio niet alleen doet wat Europa voorschrijft, maar ook een beleid kan voeren ten aanzien van ggo's.

Vandaag ligt het ontwerp van Co-existentiedecreet voor. Dat moest er inderdaad komen, maar de vraag is of dit ontwerp van decreet voldoende garanties biedt op het vlak van bescherming van de niet-transgene landbouw en van de consument.

Een eerste moeilijkheid is dat het een kaderdecreet betreft. Ik heb nog nooit zo'n kaderdecreet gezien. Er staan alleen een aantal principes in. Al de rest zullen u en uw regering, of de volgende regering, invullen. Dat maakt de beoordeling natuurlijk zeer moeilijk. U zult het ons niet kwalijk nemen, mijnheer de minister-president, dat we op dit vlak absoluut geen vertrouwen hebben in u. Het voorspelt niet veel goeds dat er zo weinig in het ontwerp van decreet staat en dat er zo veel wordt doorgeschoven naar uitvoeringsbesluiten.

Voorts staan er in het ontwerp van decreet zelf ook nog een hele reeks bepalingen die volgens ons onvoldoende tegemoetkomen aan de vraag naar maximale bescherming van de landbouwers die bewust niet kiezen voor transgene landbouw. We hebben met onze fractie dan ook een hele reeks amendementen ingediend, met de bedoeling het ontwerp van decreet meer waterdicht te maken op het vlak van risicobeheersing en het iets ruimer te maken op het vlak van bereik. Dat gaat dan vooral over het feit dat de potentiële schade hier wel

zeer minimalistisch wordt gedefinieerd en alleen betrekking heeft op de economische schade.

Het is soms een heel technische discussie. Wie daarin geïnteresseerd is, raad ik aan om de commissieverslagen en de verslagen van de hoorzittingen te lezen. Het eindresultaat is in elk geval dat al onze amendementen werden verworpen, ondanks het feit dat bijna alle commissieleden positief en met heel veel sympathie reageerden op onze amendementen. Ik heb nog nooit zo veel sympathie gekregen voor oppositiewerk als met dit ontwerpdecreet. Het eindresultaat was weliswaar dat onze amendementen werden weggestemd, maar het doet toch deugd te weten dat je goed bezig bent. Ook als je gelijk hebt, krijg je niet altijd gelijk. Dat hebben wij al dikwijls ondervonden, mijnheer de minister-president.

Minister-president Kris Peeters: Maar we blijven u wel sympathiek vinden, mevrouw Dua. *(Gelach)*

Mevrouw Vera Dua: Dat is een troost, mijnheer de minister-president, maar de vraag is natuurlijk of het voor de consument, voor ons voedsel en voor de landbouwers wel zo'n goede zaak zal zijn.

Ik overloop even waarover onze voorstellen precies gingen. Het ging onder meer over het toepassingsgebied van de schaderegeling. Wij stellen voor om het ruimer te maken dan het economische. Ook de impact op het natuurlijke milieu zou in rekening moeten kunnen worden gebracht. Dat staat trouwens ook in de Duitse regelgeving inzake co-existentie. Wij betreuren dan ook dat dat hier niet in staat.

Wij vinden de tolerantiedrempel ten aanzien van ggo-gewassen te hoog. We willen hem strenger maken. We vinden ook dat er een apart ggo-fonds moet komen, zodat we absolute zekerheid hebben dat het niet de landbouwers zijn die niet kiezen voor ggo, die mee betalen voor de schadevergoedingen die ontstaan bij eventuele besmetting. Ook de inkers moeten volgens ons op een evenwaardige manier volwaardig betrokken worden bij de hele regeling, zodat zij ook klacht kunnen indienen of bezwaren kunnen opperen ten aanzien van ggo-teelt.

De regels voor transporteurs moeten verstrengd worden, want uiteindelijk is dit een zeer belangrijke risicofactor. Ik heb intussen gehoord, mijnheer de minister-president, dat men in bepaalde landen verplicht dat er na een transport van ggo-gewassen een zeer grondige reiniging van het transportmiddel moet gebeuren. In een aantal landen zal dat tot gevolg hebben dat die teelt bijna onmogelijk wordt. Als u dus naar middelen zoekt om de ggo-teelt in Vlaanderen te beperken, kan ik u alvast die raad meegeven.

Wij vinden ook dat de extra bemonsteringskosten, die zeker op de kap van de biolandbouwers terecht zullen komen – zij zullen immers extra moeten bewijzen dat er geen ggo's in hun voedsel zitten –, terugbetaald moeten

worden door het fonds. Ten slotte moeten er duidelijkere regels komen met betrekking tot de aansprakelijkheid indien er besmetting is ten gevolge van ggo-teelten.

Collega's, deze amendementen zijn geïnspireerd door wat we gehoord hebben tijdens de hoorzittingen en worden ondersteund door zeer veel organisaties, maar werden niet aanvaard. De amendementen werden verworpen, en dus is dit voor ons echt het decreet van de gemiste kans.

We stemmen vandaag over een grotendeels lege doos, waar ook nog ongelooflijk veel gaten in zitten. Er is reden te over om tegen te stemmen. Er zijn onvoldoende veiligheidsgaranties ingebouwd in het ontwerp van decreet zelf. Er is grote onduidelijkheid over wat uiteindelijk in de uitvoeringsbesluiten zal komen.

Wat wel in het ontwerp van decreet staat, is dat de bewijslast eigenlijk ligt bij de mensen die kiezen om geen ggo's te telen. Dat is de omgekeerde wereld. Het zal bijkomende risico's en bijkomende kosten betekenen voor zowel conventionele als biologische boeren. Dit decreet is op juridisch vlak niet sluitend. De niet-ggolandbouw wordt onvoldoende beschermd. De ggo-vrije kwaliteit van ons voedsel is onvoldoende gegarandeerd.

Mijnheer de minister-president, voor zover het nog niet duidelijk is: wij zullen dit ontwerp van decreet zeker niet goedkeuren. *(Applaus bij Groen!)*

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw de voorzitter, collega's. Mijnheer Glorieux, bedankt dat u aanwezig bent. Ik wens de verslaggevers te danken, de heren Sintobin en Callens. Ik wens ook alle collega's die tussengekomen zijn te danken.

Er zijn elementen aangehaald die ook in de subcommissie aan bod zijn gekomen. Er is niet over één nacht ijs gegaan. De voorzitter van de subcommissie heeft een hoorzitting georganiseerd. Iedereen is daar aan bod kunnen komen. Nadien is er een uitgebreid debat geweest onder de parlementsleden. Het is een voorbeeld van hoe parlementair werk kan of moet verlopen.

Maar het is juist dat dit een ontwerp van kaderdecreet is. Heel wat collega's hebben nadrukkelijk de bezorgdheid uitgesproken over hoe de uitvoeringsbesluiten opgemaakt zullen worden en hoe er verder gehandeld zal worden. Ik onderstreep hier in de plenaire vergadering nog eens dat de uitvoeringsbesluiten zullen worden opgemaakt met concrete teeltvoorwaarden, zoals isolatieafstanden en bufferende maatregelen, en dat wij ons uitsluitend zullen laten leiden door wetenschappelijke experts ter zake.

Verder wordt bij de uitwerking van de teeltvoorwaarden rekening gehouden met zoveel mogelijk elementen. De

heer Martens heeft er een aantal aangehaald, net als de heer Demesmaeker. Het gaat bijvoorbeeld over extra maatregelen ten aanzien van bijkweek, betrokken loonwerkers en niet-professionele kwekers. Bij de concrete uitwerking van die teeltvoorwaarden zullen we daarmee rekening houden.

Er is ook uitdrukkelijk gevraagd en goedgekeurd dat wij over deze besluiten overleg zullen plegen met de sector zelf en met de betrokken adviesraden. Ik heb daar geen enkel probleem mee, integendeel. De Minaraad, u niet volledig onbekend, mevrouw Dua, en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij zullen erbij betrokken worden en we zullen daar advies vragen. De heer Martens heeft ook gezegd dat daar de nodige wetenschappelijke expertise aanwezig is.

Ook al zijn er heel veel zaken toevertrouwd aan de Vlaamse Regering, wij zullen bij de uitvoeringsbesluiten wetenschappelijke experts betrekken, zoveel mogelijk rekening houden met de elementen die aan bod zijn gekomen en de adviesraden betrekken. Ik begrijp voor een deel de gemengde gevoelens. De heer Demesmaeker heeft het over “een klein beetje God spelen”. Dat vind ik wat overdreven, maar dat neemt niet weg dat we met delicate materie bezig zijn.

Na twee jaar zullen we ten behoeve van het parlement een evaluatierapport voorleggen. Dan kan worden gekeken vanuit de ervaring en wat we in de uitvoeringsbesluiten hebben opgenomen, of er bijkomend wetgevend werk nodig is en of er een bijsturing moet gebeuren. Het is belangrijk om deze elementen nog eens uitdrukkelijk in de plenaire vergadering te onderstrepen.

De andere elementen die mevrouw Dua en andere collega's hebben aangehaald, zijn enerzijds besproken in de subcommissie, en gaan anderzijds naar het grote debat. Sommige collega's vinden dat terecht en uitdrukkelijk niet de plaats noch de aanleiding om dat grote debat te houden. Ik wil het hier dan ook niet aangaan.

Ik dank iedereen die al heeft toegezegd om dit ontwerp van decreet te steunen. Het is jammer dat de heer Wymeersch hier niet meer is. Van de twee bezwaren die hij had, is er met de uitvoeringsbesluiten zeker één weg-gewerkt. Ik ben benieuwd of hij daardoor zijn stemgedrag nog zal wijzigen. Mijnheer Sintobin, ik ga ervan uit dat u alle inspanningen zult doen om dat te bewerkstelligen. (*Applaus bij de meerderheid en de N-VA*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1885/6-7*)

– *De artikelen 1 tot en met 20 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Johan Sauwens, Ludo Sannen en Patrick Lachaert houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning – 1893 (2008-2009) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de algemene bespreking is geopend.

De heer Ceyskens, verslaggever, heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Mevrouw de voorzitter, collega's, dit voorstel van decreet is vrij belangrijk voor de provincie waar ik straks naartoe rijd. Het Grinddecreet van 14 juli 1993, dat de eindigheid inluide van de Limburgse grindwinning, zou vandaag een opening kunnen krijgen om op basis van consensus in de toekomst opnieuw een ontgrinding mogelijk te maken.

In de commissie heeft Johan Sauwens het voorstel van decreet uitgebreid toegelicht. Het is belangrijk om te vernoemen wie er allemaal is tussengekomen; ik zal dat dan ook zorgvuldig proberen te doen. In de algemene bespreking verklaarde de heer Daems voorzichtig positief te staan tegenover het voorstel van decreet, maar hij stelde wel vragen bij de inhoud van het begrip consensus. Wat wordt als bepalend voor een consensus beschouwd? Voorts zei hij dat hij een mailbericht had ontvangen met reacties vanop het terrein, waarover hij bijkomende schriftelijke vragen wil stellen. Voorzitter Lachaert heeft hiermee ingestemd en gezegd dat zowel vragen als antwoorden als bijlage aan het verslag zullen worden toegevoegd.

De heer Sannen heeft geantwoord op de vraag van de heer Daems over de consensus. Hij zei dat het voorstel van decreet stipuleert dat elke vertegenwoordigende partner in het projectcomité het eens moet zijn over het project. De heer Sauwens heeft dit verder verduidelijkt en verwezen naar artikel 20sexies, 2, dat het projectvoorstel

pas kan worden goedgekeurd indien twee derde van de projectleden aanwezig is en indien iedereen akkoord gaat.

Over de reacties die de verschillende parlementariërs ontvingen, zei de heer Sauwens dat het vooral om lokale bekommernissen gaat. Maar er lopen ook nog projecten in het kader van het bestaande Grinddecreet. Stedenbouwkundige en toewijzingsprocedures moeten nog worden doorlopen. We mogen het een niet vermengen met het ander.

De heer Sannen zei ook nog dat het consensusbeginsel heel duidelijk en helder is geformuleerd en dat er geen uitspraak wordt gedaan over concrete projecten, maar dat er wel criteria en voorwaarden worden vooropgesteld.

De heer Pieters heeft dan geargumenteed dat de ontgrinding een heel belangrijk gegeven is voor het Maasland, en dat vooral het consensusprincipe essentieel is in het voorstel van decreet. Hij wil de verantwoordelijkheid van de lokale besturen beklemtonen, en in het bijzonder inzake de logistieke afhandeling, afhankelijk van de verschillende ontginningsplaatsen. Dat zou ook duidelijk omschreven moeten worden in de effectenrapporten.

De heer Pieters had bedenkingen bij de Zuid-Willemsvaart en vroeg of men van plan is die op te nemen als een project. Hij vond dat het voorstel van decreet hiervoor de weg vrijmaakt. De heer Lachaert antwoordde daarop dat het voorstel van decreet een kader wil scheppen en dat het niet dient om concrete projecten op te nemen.

De heer Sauwens verduidelijkte dat het Grinddecreet er in 1993 is gekomen om te vermijden dat het Maasland zou worden ontgrind tot er slechts een maanlandschap overbleef. Daarmee werd er paal en perk gesteld aan tijd en volume. Het Vlaams Parlement heeft al eens de mogelijkheid geschapen om de regeling met een aantal jaar te verlengen omdat de quota niet gerealiseerd konden worden. Met het huidige voorstel van decreet worden specifieke voorwaarden vastgelegd voor de grindwinning. Alle bestaande procedures moeten evenzeer worden gevolgd om dergelijke projecten uit te voeren. De betrokken instanties krijgen met het voorstel van decreet wel degelijk de mogelijkheid de eindigheid van de ontgrinding in specifieke omstandigheden op te heffen.

De heer Sauwens hamerde erop dat het engagement van de regering om het voorstel van decreet uit te werken in dit geval cruciaal is. Ten slotte stelde hij ook nog dat een verbreding van de Zuid-Willemsvaart onder de bestaande regeling niet kan omdat ontgrinding mogelijk is. Het zou in principe wel kunnen door de bepalingen in het nieuwe voorstel van decreet. Het zou daarmee kunnen ressorteren onder de noemer infrastructuurwerken. De indieners hebben daarover geen beslissing in het voorstel van decreet ingeschreven. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik dank de verslaggever voor het uitgebreide verslag. Ik zal dan ook kort zijn, ik ga het niet herkauwen. De eindigheid van de ontgrinding blijft als principe gehandhaafd. Ze wordt enkel opgeheven indien er een algemene consensus bestaat bij de bestendige deputatie, de betrokken gemeenten, de landbouwsector, de milieusector en de ontgrinders. Dat betekent dat men zal moeten samen zitten om een meerwaarde te creëren: ofwel op het vlak van de natuur, ofwel in de strijd tegen de overstromingen die we in het Maasland regelmatig kennen, of als bepaalde ontgrinding nodig is voor infrastructuurwerken zoals de verbreding van onze waterwegen voor de binnenvaart.

Er is eenzelfde ontwikkeling aan de gang aan de Nederlandse zijde van de Maas. Dat biedt ons extra mogelijkheden om daaraan te werken en ook langs Vlaamse kant de natuur voorop te plaatsen.

Zo kunnen we in de huidige sociaaleconomische situatie met deze gedeeltelijke eigen bevoorrading toch nog toekomstkansen bieden aan de Limburgse bouwindustrie. De tewerkstelling van ongeveer 5000 mensen hangt rechtstreeks en onrechtstreeks af van de grind- en zandwinning in Limburg.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, bedankt voor het verslag. Het was inderdaad vrij uitgebreid.

Ik wil benadrukken dat het grootste project ter zake de afgraving van de meanders van de Maas is. Dat kan interessant zijn ter voorkoming van overstromingen. Of er voldoende en voldoende grote projecten zullen worden gevonden buiten de Maasbedding, blijft nog een vraagteken. De grindmaatschappijen hebben voldoende grote projecten nodig om rendabel te kunnen werken. Daarom heb ik de Zuid-Willemsvaart aangekaart. Dat is buiten de Maasbedding een van de enige voldoende grote projecten om rendabel en efficiënt te werken.

Mijn vraag is dan ook gericht tot de lokale besturen. In welke mate zullen ze een consensus vinden voor kleinere projecten? Natuur is uiteraard belangrijk. De lokale gemeenschap en de besturen zullen daar ook een steentje toe bijdragen. Maar of de grindmaatschappijen zelf zullen meestappen in te kleine projecten, is nog de vraag. De nadruk voor de beslissingen op lokaal vlak zal zeer bepalend zijn. De consensus is daar zeer belangrijk. We zullen afwachten wat er zal gebeuren bij die lokale besturen. Ik wil daar toch mijn onrust over uiten.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, collega's, zoals u weet, is het Grinddecreet in 1993 na een

moeizaam debat tot stand gekomen. Het is ons erg dierbaar. Nochtans waren we het eens met de paragraaf in het regeerakkoord, waarin stond dat als er een consensus wordt gevonden om dit Grinddecreet aan te passen – een consensus met alle partners in Limburg – het ook kan en moet worden aangepast. De eerste consensus werd trouwens al bereikt door het opheffen van de einddatum. Het eerste wat we bij het begin van deze legislatuur gedaan hebben, is de einddatum loslaten. Voor het bestaande Grinddecreet hebben we ze louter nog gefixeerd op de quota, op de capaciteit die nog ontgrind kon worden.

Een tweede punt was of er een consensus gevonden kon worden om in bepaalde omstandigheden, maar binnen het kader van het Grinddecreet, nog bijkomend grind te winnen. Voor ons was het immers ontzettend belangrijk dat de wijziging niet in een Delfstoffendecreet en volgens de regelgeving die op dit moment binnen het Delfstoffendecreet van toepassing is, zou worden opgenomen. Die consensus werd ook bereikt. Natuur, landbouw, economie en lokale gemeenschap kunnen elkaar vinden in bepaalde projecten om in bepaalde omstandigheden, als er een bepaalde meerwaarde is, ontgrinding mogelijk te maken.

Die maatschappelijke meerwaarde wordt ook duidelijk omschreven. Er zijn bepaalde, duidelijke criteria in het Grinddecreet, waaraan die projecten, die men al dan niet zal selecteren om tot ontgrinding over te gaan of om ze te ontwikkelen, moeten voldoen. Grindwinning is een nevenactiviteit van ontwikkelingsprojecten, en vooral een ontwikkelingsproject met natuur- en ecologische voorwaarden, die in het decreet ook zijn uitgetekend.

Collega's, er is een akkoord bereikt. We hebben getracht het in een voorstel om te zetten. Het ligt nu voor. Ik hoop dat het de steun van iedereen krijgt. Ik hoop ook op de steun van de Groen!-fractie, die nog enkele kritische vragen had geformuleerd, waarop we een antwoord hebben proberen te geven.

Mevrouw de voorzitter, dit is een mooi voorbeeld dat natuur, landbouw en economie niet tegenstrijdig met elkaar moeten zijn. We kunnen ook win-winsituaties creëren, waarin iedereen zich kan vinden.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de voorzitter, beste collega's, ik wil beginnen met op te merken dat we blij zijn dat dit voorstel op tafel ligt, en niet de versie die we in juli 2008 te lezen hebben gekregen. Dat was pas een draak van een voorstel. Gelukkig heeft het de eindstrijd in juli niet overleefd. We zijn verheugd dat het voorstel van de regeringsbanken het niet heeft gehaald.

Wij zijn ook blij met het feit dat de consensus tussen de belangrijke spelers in Limburg is gebetonneerd.

Mijnheer Sannen, de antwoorden die wij hebben gekregen op een aantal van onze vragen hebben mij toch wat kunnen geruststellen.

Wij zijn ook blij met het feit dat dit decreet niet is geïntegreerd in het Delfstoffendecreet. Dat is een garantie voor een nog altijd uitdovend aspect.

Toch, collega's, zullen wij dit voorstel van decreet niet goedkeuren. Wij zullen ons onthouden. Ik heb namelijk op één vraag een onvoldoende bevredigend antwoord gekregen. Er is nog altijd interpretatieruimte over het aspect van de nabestemming van ontgonnen gebieden buiten de winterbedding van de Maas.

De tweede reden waarom we ons onthouden, is meer van principiële aard. Ik refereer hiervoor aan het debat van vorige week over het decreet inzake de Ruimtelijke Ordening. Minister Van Mechelen zei toen terecht dat je bij het nemen van moeilijke beslissingen een perspectief moet bieden, in dit geval bijvoorbeeld ten aanzien van illegale bewoners van weekendhuisjes. Wij hebben een perspectief geboden. Ofwel wordt gewerkt aan een planologische oplossing voor deze mensen, ofwel wordt gezorgd voor een uitdoving. Ik vind 2029 en zeker 2039 als einddatum behoorlijk laat, maar het principe vind ik verdedigbaar. Welnu, dat principe was ingebakken in het decreet van 1993.

Mijnheer Sauwens, ik ben het wat dat betreft niet volledig eens met u. U zegt dat de eindigheid behouden is. Dat is niet helemaal zo. Het decreet van 1993, hier in dit huis goedgekeurd door CVP en SP, was zijn tijd vooruit. Daar zat een uitdovingsperspectief in, daar zat zelfs een socialebegeleidingsplan in, een Grindfonds, enzovoort. Ik vind het jammer, collega's, dat de deur nu opnieuw op een kier wordt gezet, ook al is het slot op de deur door die consensusregeling behoorlijk stevig. Daarom zal onze fractie zich principieel onthouden.

De heer Ludo Sannen: Als ik u goed begrijp, mijnheer Daems, vraagt u een datum voor dit decreet. Maar dat staat haaks op de inhoud van het decreet, dat nu net inhoudelijke criteria probeert vast te leggen waaronder een grindwinning als nevenactiviteit kan plaatsvinden.

Ik dacht trouwens dat jullie zelf het opheffen van een datum mee hadden goedgekeurd, maar ik weet het niet zeker. Ik denk niet dat jullie zich in het begin van deze legislatuur hebben verzet tegen het opheffen van de datum in het Grinddecreet van 1993. Daar hebben jullie het principe toch mee helpen goedkeuren? Of vergis ik mij?

De heer Rudi Daems: Wij hebben ons daar inderdaad niet tegen verzet, maar het ging om een zeer pragmatische oplossing. Het principe van de eindigheid was toen behouden. Wij hebben het toen mee gesteund omdat het was gekoppeld aan die quota, die niet werden

gehaald door toedoen van bepaalde omstandigheden. Dit is een andere situatie.

De heer Ludo Sannen: Ik begrijp dat u het daar wilde koppelen aan de quota en dus aan de inhoud. Hier wordt het gekoppeld aan de aard van het project. Maar ook dat is een inhoudelijke koppeling waardoor de deur voor een groot stuk dicht is. Daardoor kan gewone ontgrinding niet meer. In dat opzicht is een datum niet meer echt relevant.

De heer Rudi Daems: Het is zoals u zelf zegt: de deur is voor een groot stuk vergrendeld, maar niet helemaal. *(Applaus bij Groen! en N-VA)*

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Dit voorstel heet eigenlijk het voorstel-Monard-D'Hulst, want het is geschreven door een advocatenkantoor. Ik feliciteer de indieners met het feit dat ze daar uiteindelijk hun eigen naam op hebben geplakt.

Mevrouw de voorzitter, ik volg de discussie over het grind nu al dertig jaar. Ik heb daarnet nog de minister-president geconfronteerd met uitspraken. Ik herinner mij, mijnheer Sannen, dat hier werd gezegd: "Pacta sunt servanda". Met betrekking tot het grinddossier betekent dat dat er een eindigheid was ingebouwd. Er waren quota voor zowel het Maasgrind als voor het berggrind: als die opgebruikt waren, was het gedaan.

Destijds was er een herstructureringscommissie, een socialebegeleidingscomité en een comité dat de alternatieven moest onderzoeken.

De heer Sauwens heeft daarnet verklaard dat ongeveer 5000 mensen in de grindsector werken. Daar hoort eigenlijk ook een verwerkende industrie bij. Ik geef als voorbeeld het bedrijf Ebema uit Zutendaal, waar ik zelf een VOKA-stage heb gelopen. Dit bedrijf is haast volledig op gebroken kalksteen uit Wallonië overgeschakeld. Ik kom hier nog op terug.

In elk geval is hier steeds gesteld dat om een aflopende zaak ging. Ik betreur dat mijn fractie en Groen! niet bij de voorbereidingen van dit voorstel van decreet zijn betrokken. Dit voorstel van decreet houdt in dat de grenzen weer worden verlegd. Ik hoor in verband met het grinddossier al meer dan dertig jaar hetzelfde. Ik zou dit als de oneindigheid van de eindigheid willen omschrijven. Daar komt het eigenlijk op neer. Die eindigheid wordt voortdurend verschoven. Er worden steeds ad-hoc-oplossingen voor de problemen in Limburg gezocht. Dit is enigszins opportunistisch, want ik op zich niet negatief bedoel.

Ik heb in de toelichting bij het ontwerp van decreet het volgende gelezen: "Ondertussen is echter de overtuiging

gegroeid dat de grindwinning ook een hefboom kan zijn om maatschappelijk belangrijke ruimtelijke projecten te realiseren die zonder die hefboom moeilijk of helemaal niet realiseerbaar zouden zijn, onder meer omdat de budgettaire middelen niet voorhanden zijn." Ik vraag me af welke maatschappelijk belangrijke ruimtelijke projecten moeten worden gerealiseerd en welke budgettaire middelen niet voorhanden zijn.

Ik heb de door de drie grote Limburgse partijen, CD&V, Open Vld en sp.a, ondertekende consensus tekst gelezen. Die tekst is meer bepaald door Jo Vandeurzen, Herman Reynders en Marino Keulen ondertekend. Ik vind dat hier een perverse idee achter schuilt. Ik zal het eenvoudig uitdrukken. Men wil iets vernietigen om er vervolgens iets beters van te maken.

Ik heb de grindsector en de cementindustrie altijd met veel belangstelling gevolgd. Onze voorouders pakten het op een heel andere manier aan. Hun ingrepen in het landschap herstelden zich vrij vlug. Iedereen zal moeten toegeven dat die kleinschaligheid in het Maasland helemaal is weggefallen. Als inwoner van Maaseik kan de heer Pieters dit nog sterker benadrukken. Het gaat om grote ingrepen. De grote boten van patserige Duitsers doen het Maasland aan. De plaatselijke bevolking kan zich afvragen of ze hier veel voordeel bij heeft.

Met de grindheffingen hebben de lokale besturen ontzettend veel belastingen geïnd. Ik heb de heer Brouns, burgemeester van Kinrooi en vroeger nog lid van het Vlaams Parlement, ooit horen verklaren dat zijn gemeente, net als de Vlaamse overheid, schuldenvrij is. Hij haalt hiermee zo veel geld binnen dat hij geen leningen hoeft af te sluiten. De gemeente Kinrooi bevindt zich natuurlijk in een luxepositie. De overlast en de vernietiging van het landschap vormen natuurlijk een ander paar mouwen.

Daarnaast zitten we met een enorme schaalvergroting. Dit staat ook in de nota die minister Crevits heeft opgesteld. De schaalvergroting in de grindsector houdt onder meer in dat internationale groepen in het Maasland zijn neergestreken. Indien het Maasland hen geen voordelen meer oplevert, vertrekken ze naar Wallonië, waar ze ook tien groeves hebben liggen, naar Noorwegen of naar de Schotse wateren. Ze spelen het spel op een internationaal niveau. Wie het over de Limburgse grindsector heeft, moet durven toegeven dat het eigenlijk om een internationale sector gaat.

Dit heeft natuurlijk gevolgen. Dit staat ook in de publicaties van die bedrijven te lezen. Vandaag zitten ze in het Maasland en morgen halen ze het grind uit Noorwegen. Dit zal gedeeltelijk door de marktprijs worden bepaald. Ik heb het hier nog niet over de huidige export. Nu wordt grind in het Maasland opgegraven en onmiddellijk naar Nederland geëxporteerd.

In het licht van de Europese regelgeving kunnen we hier weinig tegen inbrengen. Ik heb echter altijd begrepen dat het de bedoeling is heel restrictief met het grind om te gaan. Ik vind dat dit in het verleden onvoldoende is gebeurd. Ik vind de keuze voor de projectmatige aanpak dan ook een garantie. De heer Daems heeft hier ook al naar verwezen. Aangezien de grindwinning in Limburg als eindig moet worden beschouwd, wordt niet voor een aanpak in het kader van het Oppervlaktedelfstoffen-decreet gekozen.

Ik heb het al over de oneindigheid van de eindigheid gehad. Binnen twintig jaar zullen hier heel andere mensen zitten. Waarschijnlijk zullen zij opnieuw over het grind-dossier beginnen en zullen zij verklaren dat er weer een nieuwe oplossing is gevonden om die oneindigheid in stand te houden.

Men aanvaardt het principe van de eindigheid van de Limburgse grindwinning behoudens de decretale aanvaarde uitzonderingen. Het is natuurlijk een giller van formaat als je die in de toelichting zet, maar men maakt zodanig veel uitzonderingen dat ik mijn twijfels heb bij die garantie.

Ik vind het spijtig dat de politieke vertegenwoordiging in de milieukoepels in Limburg bestaat uit de drie grote partijen en niet uit Groen!, N-VA en het Vlaams Belang. Ik moet niet pleiten voor de twee andere partijen. De N-VA heeft dit dossier altijd van nabij en kritisch gevolgd, ook in de tijd toen de Volksunie nog bestond, wat de heer Sauwens zich ongetwijfeld nog zal herinneren. Dat de grote partijen ons er niet bij willen, kan ik verstaan, maar dat de milieukoepel dit doet, is een zeer spijtige ontwikkeling.

Ik kon niet aanwezig zijn bij de bespreking van dit voorstel van decreet in de commissie. Ik stel vast dat de heer Daems twee aanvullende vragen heeft gesteld en dat de heer Sauwens daar een keurig antwoord op heeft gegeven. Ik heb 13 aanvullende vragen gesteld. (*Opmerkingen van de heer Sauwens*)

De voorzitter van de commissie heeft ze ontvankelijk verklaard. Ik ga de 13 vragen nu niet voorlezen, maar de antwoorden waren voor dit voor Limburg belangrijke dossier toch wel relevant geweest. Ik stel tot mijn verbazing vast dat ze vandaag niet geagendeerd zijn, maar wel volgende week, wanneer dit decreet zal goedgekeurd zijn. Ik vind dat een heel merkwaardige gang van zaken. Ik heb daarna bij dezelfde commissie een andere vraag ingediend en op die vraag heb ik vanmorgen een antwoord gekregen. Het zal zo moeten zijn. Het ging over de manier waarop de minister dit voorstel van decreet denkt te moeten invullen.

Dit voorstel bevat misschien wel een aantal positieve dingen maar ik stel vast dat men de grenzen voortdurend verlegt. Ik zeg nog eens dat dit het bevestigen van de oneindigheid van de eindigheid is om de doodeenvoudige

reden dat de toenmalige minister van Leefmilieu 'Pacta sunt servanda' heeft gezegd, met andere woorden: we stoppen wanneer de quota zijn opgebruikt. Ik stel vast dat men hier het tegenovergestelde doet.

Men moet met een consensus werken ten gevolge van artikel 20sexies. Ik heb het volste vertrouwen in de milieukoepel in Limburg, maar ik weet dat alle andere partijen, behalve de landbouwsector, voorstander zijn van meer grindontwikkeling. We zullen zien hoe het decreet in zijn concrete uitwerking door de Vlaamse Regering zal worden ingevuld. Wij zullen ons bij dit decreet onthouden. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer Johan Sauwens: Ik neem akte van de onrust die verwoord is door de heer Pieters. Het is inderdaad nodig dat de gemeenteraden en de lokale besturen zorgen voor een grote betrokkenheid bij de bevolking om, indien er projecten worden ingediend, deze in goede banen te leiden.

Ook de heer Daems is niet helemaal gerust, wat ik kan begrijpen. De praktijk zal moeten uitwijzen of het kan functioneren. Het kan zijn dat een van de betrokken partijen constant zijn vetorecht gebruikt, maar wij bieden een kader aan waarbinnen een consensus tussen alle betrokken partijen uitvoering kan geven aan dit decreet.

Mijnheer Peumans, ik heb het gevoel dat u nog altijd in de dialectiek van de jaren zeventig zit. Een confrontatiestrategie is goed. U klaagt over de milieusector enzovoort. Ik denk dat het goed is dat we oplossingen zoeken en dat de betrokken partijen over alle grenzen heen – ik geef toe dat het een beetje onverwacht was – elkaar de hand hebben gereikt. Dit draagt een enorme kracht in zich en biedt enorme mogelijkheden.

Ik geef een voorbeeld en u weet heel goed waarover ik spreek. De natuurwaarde van het Zwin zou maar een tiende zijn van de waarde vandaag, indien er geen menselijk ingrijpen mogelijk was geweest. Wij zijn ervan overtuigd dat men door menselijk ingrijpen bepaalde situaties aan de beekmondingen kan verbeteren, de problematiek van de vismigratie op de Maas kan aanpakken – de Maas is een bergrivier met een steeds wisselend debiet – en een aantal oeververrijkingen kan realiseren en dus aan natuurherstel kan doen met middelen die uit de sector zelf komen. Dat is wat hier wordt aangeboden.

Aan de collega's die ongerust zijn, wil ik meegeven dat de tijd van de grote quota en de bijna oneindige ontgrinding, die het Maasland heeft omgevormd in een vrij groot maanlandschap, gedaan is. Er kan een meerwaarde gerealiseerd worden als alle betrokken partijen zich daarin kunnen vinden. Zelfs indien er een akkoord is, is dat geen carte blanche. Men zal moeten overleggen en de vergunningsprocedures inzake ruimtelijke ordening enzovoort moeten volgen. Uiteindelijk zullen

de vergunningverlenende overheden, met name de bestendige deputatie inzake ruimtelijke ordening en de Vlaamse Regering wat de instemming betreft, akkoord moeten gaan.

Ik denk dat alle waarborgen zijn ingebouwd. Het biedt een kader om meerwaarde te realiseren in het tot nu toe erg gehavende Maastricht.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Peumans, ik kan me voor een deel aansluiten bij de kritieken die u formuleert over de sector van de ontgrinders zelf. De verbondenheid met de lokale economie is beperkter dan ooit. Ik ben het, wat dat betreft, volledig met u eens en hoop dat er misschien openingen gecreëerd kunnen worden om ook meer de lokale economie erbij te betrekken. Er zijn wat pogingen en vragen, ook uit een bepaalde betonindustrie.

De directe eindigheid, mijnheer Peumans, zou misschien een antwoord kunnen zijn. Maar u weet dat er nu een consensus is om tegelijkertijd ook een maatschappelijke meerwaarde te realiseren bij ontgrinding. Wat nu voorligt, zeker het kaderdecreet dat we nu hebben, is mooier dan de hakbijl, die dan waarschijnlijk voortdurend gecontesteerd zou worden door bepaalde partijen en misschien op een bepaald moment opgeheven zou worden. Als we nu via een dergelijk kaderdecreet een consensus kunnen realiseren, geeft me dat meer waarborgen dan de hakbijl van de eindigheid, waarbij ik niet zeker ben of die voortdurend overeind zou blijven.

Nu is er een goede samenwerking tussen alle partijen rond een kaderdecreet. Ik weet niet of die zal blijven bestaan als het gaat over de concrete projecten. Maar vandaag is de consensus de harde garantie voor het feit dat die projecten beantwoorden aan degelijke inhoudelijke criteria. Ik heb niemand kritieken horen formuleren op de inhoudelijke criteria die in dit decreet zijn opgenomen voor nieuwe projecten.

De heer Jan Peumans: Mijnheer Sauwens, ik wil u wijzen op de uitspraken die uw partijgenoot, de huidige minister-president, in dit dossier heeft gedaan. Ik nodig u uit te lezen wat daarover in deze legislatuur is gezegd. Ik verwijs naar het feit dat uw partijgenoot, minister Crevits, het tegenovergestelde wilde doen.

Mevrouw de voorzitter, ik hoop dat de dialectiek van de jaren zeventig snel terugkomt, want het slaat nu over in de andere richting. Mijnheer Sauwens, in het kader van de noord-zuidverbinding in Limburg hebt u me ook al gezegd dat we de dogma's van de jaren tachtig hanteren. Dat is uw goed recht, maar ik hoop dat een aantal van die dogma's vlug terugkomen, zelfs in de positieve zin. Ik sta nog altijd achter datgene dat in de jaren zeventig en tachtig vanuit de milieubeweging werd gezegd.

Ik heb gezegd dat ik nog altijd het volste vertrouwen heb in de milieukoepel, want u legt me andere woorden in de

mond. Ik heb gezegd dat het te betreuren is dat we er niet bij betrokken zijn. Het is mijn goed recht om dat hier te zeggen, omdat ik vind dat er in Limburg nog een aantal milieubelangen te verdedigen zijn.

Ten slotte, mevrouw de voorzitter, zullen wij ons onthouden bij de stemming over dit voorstel van decreet. We hebben er een aantal duidelijke kritische opmerkingen bij gemaakt. We hebben niet neen tegen dit decreet gezegd, we onthouden ons. Dat vind ik een andere invalshoek. Ik ben blij dat de heer Sannen dat op een meer genuanceerde manier benadert dan de heer Sauwens.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1893/1)*

– *De artikelen 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot verwijzing naar de commissie

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Tavernier bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, ik vraag dat het voorstel van decreet van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman houdende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn en de amendementen, naar de commissie zou worden verwezen. Ik leg uit waarom.

We werden enkele weken geleden geconfronteerd met dit voorstel van decreet, bestaande uit twee artikelen. Er is een bespreking aan gewijd in de commissie. Dat voorstel werd, ondanks een aantal opmerkingen, ongewijzigd goedgekeurd in de commissie.

Ik word nu geconfronteerd met de amendementen die werden ingediend na verslag over een voorstel van decreet van twee artikelen. Er worden twaalf amendementen ingediend, en het oorspronkelijke voorstel van decreet met twee artikelen wordt via deze amendementen een voorstel van decreet met elf artikelen. Dat is iets anders.

Bovendien wil ik erop wijzen dat dit voorstel enige techniciteit bevat, al was het maar over de financieringsvormen. Trouwens, de bevoegde minister heeft net omwille van die techniciteit twee topadviseurs meegebracht naar de commissie, een financieel deskundige en een juridisch deskundige. Als men dergelijke belangrijke wijzigingen aanbrengt, waarbij definities worden veranderd, dan is een technische en inhoudelijke bespreking in de commissie absoluut nodig. Dit kunnen we niet afdoen door hier, zonder verslag – de verslaggever is er niet – plotseling twaalf amendementen in te dienen om tot een totaal ander voorstel van decreet te komen. Vandaar mijn vraag tot verwijzing naar de commissie.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, we hebben het voorstel in de commissie uitgebreid behandeld. De verslaggever is jammer genoeg niet aanwezig, maar we kennen de gedrevenheid van de heer Van Rompuy. Die heeft voorgelezen hoe ingewikkeld dit voorstel van decreet is.

Wat vinden wij deze morgen op onze banken? We vinden elf bladzijden amendementen, die we nauwelijks hebben kunnen nakijken. Ik heb daar een heleboel vragen bij. Ik denk dat het niet meer dan logisch is dat het voorstel van decreet opnieuw naar de commissie voor Openbare Werken wordt verwezen. Dan kunnen we de nodige inhoudelijke debatten voeren en toelichting krijgen van de drie indieners om het dan terug naar de plenaire zitting te brengen. Uit respect voor het parlement lijkt me dat niet meer dan logisch.

Ik sluit me dus graag aan bij de vraag van de heer Tavernier.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Mevrouw de voorzitter, ik kan de vraag van de twee voorgaande sprekers alleen maar ondersteunen. Ik was ook stomverbaasd dit vanmorgen op de banken te vinden. Gisteren vergaderde de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. Ik snap niet waarom men ons minstens daar niet deze amendementen heeft overhandigd. Ik vraag me af wanneer die geschreven en ingediend zijn. Op de website van het Vlaams Parlement zijn ze op dit ogenblik zelfs niet raadpleegbaar.

Bovendien werd ons in de commissie bij de bespreking een juridisch verslag beloofd. Daar zitten we ook nog

altijd op te wachten, en daar hebben we niets meer van vernomen.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de voorzitter, het punt staat op de agenda. Ik stel voor dat we met de bespreking beginnen. Straks kan het parlement nog oordelen of er verdere deskundigenondersteuning nodig is. U weet binnen welk kader we vandaag functioneren. Het is de regering geweest die op een bepaald ogenblik een amendement heeft willen vasthangen aan het Mobiliteitsdecreet. Dat leek ons legistisch gezien niet zuiver. Het gaat over problemen van de financiering van grote projecten die voor de Antwerpse regio zo belangrijk zijn. Daarom is dit hoogdringend. We zien dus echt niet waarom hier vertraging zou moeten zijn. We staan klaar voor de inhoudelijke bespreking. Het parlement kan altijd een tweede lezing vragen indien er vandaag amendementen worden goedgekeurd. Dat is zijn recht. Ik stel voor dat we de parlementaire procedure zoals die vandaag op de agenda staat, gewoon voortzetten.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, ik stel voor dat we de normale parlementaire procedure volgen. Als er belangrijke wijzigingen worden aangebracht aan een voorstel, moeten die technisch-inhoudelijk worden besproken in de commissie. Als men het dan eens wordt over een tekst, kan men die voorleggen aan de plenaire vergadering. Deze amendementen brengen dermate fundamentele wijzigingen aan dat we weigeren vandaag in de plenaire vergadering over dit voorstel te spreken. Als de meerderheid vindt dat ze dat toch moet doen, dat ze toch amendementen moet indienen, dan vragen we hoe dan ook een tweede lezing en een verwijzing naar de commissie. Dat is echter het ultieme wapen. Laten we de logica volgen: eerst met een bespreking ten gronde in de commissie en dan in de plenaire vergadering. Als de meerderheid haar wil doordrijft, zullen wij vandaag in elk geval geen tussenkomsten houden hierover.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, ook wij sluiten ons aan bij de verzuchtingen van de heer Tavernier. Het voorstel van decreet is belangrijk genoeg om het nog eens te bespreken in de commissie en het niet zomaar erdoor te jagen in de plenaire vergadering. We vragen dus ook dat dit zou worden verwezen naar de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik wil het pleidooi van de heer Sauwens steunen en vragen dat we de bespreking hier zouden aanvatten, gezien het onderliggende reële belang van datgene waarover het hier gaat, namelijk een

aantal openbaarvervoerprojecten in de regio Antwerpen. Dat komt uit onverdachte bron, namelijk uit de regio Gent.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Op mijn beurt wil ik ervoor pleiten om het voorstel van decreet hier vandaag op de agenda te laten en te bespreken, zoals gepland. De verslaggever is er jammer genoeg niet, maar iedereen die het verslag heeft kunnen nalezen, zal hebben gezien dat absoluut ten gronde is gedebatteerd over dit voorstel. Het hoogdringende karakter ervan werd correct geuid door de heer Sauwens.

Mijnheer Tavernier, we willen die amendementen niet zomaar door de plenaire vergadering jagen. We hebben natuurlijk alle tijd om ze rustig toe te lichten en te bespreken. Daarom staat dit ook op de agenda. U laat zich misschien afschrikken door de hoeveelheid amendementen, maar u moet dit correct bekijken. U moet niet kijken naar de kwantiteit, maar naar de inhoud. De inhoud is: het bijkomend inbouwen van een bepaald principe om die pps-projecten, waarvoor al lang geleden een politiek draagvlak is gevonden, toch te laten plaatsvinden. Daarover gaat het, en over niets meer of niets minder. Dit verandert niets ten gronde aan het voorstel van decreet.

De heer Jan Peumans: Op zich is er niets tegen het principe van die herfinancieringsgarantie. De minister heeft echter beloofd dat we een financiële nota zouden krijgen over de gevolgen. Die hebben we nog altijd niet gehad. Ik moet die nu opnieuw vragen.

Ik herinner me dat minister Van Brempt het met grote overtuiging had over de link tussen dit en het decreet met betrekking tot het mobiliteitsbeleid. U moet niet beginnen te zuchten. Dat moest snel worden goedgekeurd, want het was heel dringend.

Dan is er de vanzelfsprekendheid waarmee u een aantal amendementen indient, terwijl u helemaal niet weet wat de gevolgen daarvan zullen zijn. U zult het met me eens zijn dat we twaalf bladzijden amendementen niet een-twee-drie kunnen lezen. U kunt dat misschien, gezien uw jeugdige leeftijd. U hebt ze zelf ingediend, dus veronderstel ik dat u ze hebt gelezen. Ik verwijs naar de stelligheid waarmee de financieel adviseur die u had ingehuurd, de heer Verjans, in zijn toelichting verklaarde dat dit voorstel de vanzelfsprekendheid zelf was en dat het allemaal dik in orde was. Een paar weken erna stel ik echter vast dat u zomaar eventjes twaalf bladzijden amendementen indient. Dan moet er toch iets meer aan de hand zijn. Het lijkt me beter dat die mijnheer Verjans komt uitleggen waarom hij zijn mening heeft gewijzigd.

De voorzitter: Mijnheer Peumans, het gaat nu over de agenda. Ik stel voor dat we straks beslissen over het al dan niet behandelen van dit voorstel van decreet. Als er

een stemming wordt gevraagd over de wijziging van de agenda, stel ik voor om die stemming straks te houden en om nu te starten met ons volgende agendapunt. *(Opmerkingen)*

Het punt wordt niet van de agenda gehaald, we zullen er straks over stemmen, zoals we dat altijd doen bij een voorstel van agendawijziging.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Eloi Glorieux, mevrouw Monica Van Kerrebroeck en de heren Hans Schoofs, Robert Voorhamme, Jan Peumans en Rudi Daems betreffende de lancering van een Vlaams Actieplan Nanotechnologie met inschatting van de risico's voor mens en milieu – 1379 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de bespreking is geopend.

Mevrouw De Ridder, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de voorzitter, collega's, van 8 tot 10 november 2007, twee jaar geleden dus, werd hier in het Vlaams Parlement een groot festival georganiseerd door het toenmalige viWTA, het huidige Instituut Samenleving en Technologie (IST). Het festival ging heel specifiek over het thema nanotechnologie.

We hebben toen over de partijgrenzen heen met Groen!, N-VA, Open Vld, sp.a en CD&V een politiek verlengstuk willen geven aan dit initiatief van het IST, en daarom hebben we dit voorstel van resolutie ingediend. We zijn er namelijk allemaal rotsvast van overtuigd dat als Vlaanderen zich echt wil profileren als een toekomstgerichte kennisregio, er een actieplan voor nanotechnologie moet worden uitgewerkt.

Nanotechnologie heeft natuurlijk fantastische toepassingsmogelijkheden op heel wat domeinen. Deze toepassingsmogelijkheden zijn veel indringender dan die bij de intrede van de microtechnologie, en ze zijn op heel verschillende domeinen toepasbaar.

Om te begrijpen waar het over gaat: nanotechnologie is de technologie van materie op ontzettend kleine schaal. We spreken van een miljoenste van een millimeter of een duizendste van een micrometer. Nu blijkt dat op dat immens kleine niveau bepaalde materialen en stoffen

andere eigenschappen, zowel fysische, biologische als chemische eigenschappen, vertonen dan op een grotere schaal. Hierdoor ontstaan revolutionair nieuwe toepassingen in zowat alle geledingen van de samenleving, gaande van dagelijkse producten als cosmetica en tandpasta, over nieuwe 'slimme' textielsoorten, ultrastevige roestbestendige coatings tot minuscule supercomputers. Ook zullen heel positieve en levensreddende technologieën kunnen worden ontwikkeld dankzij deze nanotechnologie. We denken aan medicijnen, nanolichaampjes eigenlijk, tegen kankercellen of aan nanotechnologische zintuigen die directe communicatie tussen hersenen en computers tot stand brengen.

Maar natuurlijk is er bij dit succesverhaal ook waakzaamheid geboden. Vooral het gebruik van nanomaterialen in voedingsproducten en in gewone gebruiksartikelen waar mensen dagelijks mee in contact komen, zoals tandpasta, schoenspray en dergelijke, blijken toch niet geheel risicoloos te zijn. Diverse wetenschappers waarschuwen voor de mogelijke gezondheidsimpact bij het inademen van nanodeeltjes, want door hun heel kleine omvang kunnen ze makkelijk doordringen tot in het meest fijne celweefsel van ons lichaam en daar zouden ze schade kunnen aanrichten.

Het is ook zo dat nanodeeltjes of bepaalde materialen op nanoniveau, wel schadelijk zijn voor de gezondheid, maar op microniveau niet. Een concreet voorbeeld hiervan zijn de titaniumdioxide-deeltjes, die nu reeds gebruikt worden in zonnecrèmes, hairconditioners en zo meer. Ze zijn op gewone schaal en zelfs op microschaal ongevaarlijk, maar blijken op nanoniveau bij inademing kanker-verwekkend te zijn.

Daarnaast kunnen die nanomaterialen, als ze in de natuur vrijkomen, ook tot een totaal nieuwe vorm van milieuvervuiling leiden. We mogen daarom niet dezelfde fout maken als in het verleden, bij de introductie van een aantal andere, nieuwe technologieën of materialen. Ik denk bijvoorbeeld aan asbest of de massale introductie in de samenleving van niet-ioniserende straling. Vandaag wordt algemeen erkend dat daar gezondheidsrisico's aan verbonden zijn en dat men beter vanaf het prille begin enige omzichtigheid aan de dag had gelegd.

Precies daarom hebben meerderheid en oppositie samen het initiatief genomen om een resolutievoorstel in te dienen dat de regering oproept om een Vlaams Actieplan Nanotechnologie te lanceren. Daarmee moet steun worden gegeven aan het onderzoek op het vlak van nanowetenschappen in Vlaanderen en het valoriseren van die expertise op internationaal vlak. De regering moet ook een kader schetsen voor de voorwaarden voor een veilige ontwikkeling en gebruik van nanotechnologie, waarbij de ethische en sociale implicaties altijd voor ogen worden gehouden.

De indieners van het resolutievoorstel hebben ook de uitdrukkelijke keuze gemaakt om vanuit de Vlaamse

overheid enkel vredelievende toepassingen van nanotechnologie te steunen.

Collega's, nanotechnologie is een feit. Daarom moeten we onze onderzoeksinstellingen en innovatieve bedrijven in Vlaanderen steunen om toonaangevend te worden bij de ecologisch en maatschappelijk verantwoorde ontwikkeling van de talloze zinvolle en weldadige toepassingen ervan. Ik hoop dan ook dat dit resolutievoorstel straks in de plenaire zitting met hetzelfde enthousiasme zal worden goedgekeurd als dat in de commissie het geval was. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmorgen.

We komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 11.54 uur.*

